

κράτες, αλλά και σε άξια στελέχη, με στέρεες τεχνικές γνώσεις.

Ενενήντα χρόνια μετά, σε μια συγκυρία όπου οι προκλήσεις για το αύριο της πατρίδας μας και την Ενωμένη Ευρώπη είναι σχεδόν εξ ίσου κρίσιμες, διερωτάται κανείς μήπως η υψηλόφρων αυτή επιδίωξη οφείλει και πάλι να εμπνεύσει όχι μόνον όσους διαμορφώνουν την εκπαιδευτική πολιτική της χώρας, αλλά και όσους, διδάσκοντες και διδασκόμενους, εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- * Κείμενο που διαβάστηκε στην εκδήλωση για τα 90 χρόνια της ίδρυσης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, στο Βοτανικό στις 15.6.2010.
- 1 Βλ. Κώστα Παπαπάνου, *Χρονικό-ιστορία της ανωτάτης μας εκπαιδεύσεως*, Αθήνα, έκδ. Αμερικανικού Κολλεγίου Θηλέων Pierce College, 1970, σ. 288 & επ, 291 & επ. αντιστοίχως.
- 2 Με πρώτο διευθυντή τον Δημ. Γληνό, βλ. Αλ. Δημαρά, (επιμ.), *Η μεταρρύθμιση που δεν έγινε. Τεκμήρια ιστο-*

ρίας, τ. Β΄: (1895-1967), Αθήνα, Ερμής- Νέα Ελληνική Βιβλιοθήκη, 1974, σ. 125, 139-141.

- 3 Με το ν.δ. της 14.6.1917. Με το ίδιο διάταγμα ιδρύθηκε και το υπουργείο Περιθάλψεως, με πρώτο Υπουργό τον Σ. Σπυρίδωνα.
- 4 *Εφημερίς των Συζητήσεων*, συνεδρ. 24.11.1919, σ. 26-28.
- 5 Βλ. τον ν. ΑΦΜΒ΄/1887 «Περί συστάσεως γεωργικών σχολών», που ψηφίσθηκε επί κυβερνήσεως Χ. Τρικούπη, για την αξιοποίηση της δωρεάς του Π. Τριανταφυλλίδη (1810-1863), εμπόρου από την Βυτίνα.
- 6 Το πρώτο γεωργικό σχολείο στην Ελλάδα είχε ιδρύσει στην Τύρινθα ο Ιω. Καποδίστριας, το 1829.
- 7 Βλ. την *Εφημερίδα Συζητήσεων*, όπ.π., συνεδρ. 24.11.1919, σ. 27.
- 8 Βλ. άρθρα 6-10 ν. 1844/1920.
- 9 Για την αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος του 1864 το 1911 και τα συμφραζόμενά της, βλ. Ν.Κ. Αλιβιζάτου, *Πέρα από το 16. Τα πριν*

και τα μετά, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2007, σ. 37 & επ.

- 10 Επρόκειτο για το 6ο σημείο του γνωστότερου ως «βουλευτικού ψηφίσματος» της 18.2.1910, που είχαν υποβάλει στη Βουλή το θεοτοκικό και το ραλλικό κόμμα, με προτάσεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος του 1964, βλ. το κείμενο σε Μ. Δαβή, Γ. Παπαϊωάννου, *Το νέον Σύνταγμα*, εν Αθήναις, εκδ. Καλλιτεχνικής Επιθεωρήσεως, 1911, σ. 41-44.
- 11 Βλ. Ν. Ν. Σαριπόλου, *Σύστημα του συνταγματικού δικαίου της Ελλάδος*, τ. Γ΄, εκδ. δ΄, εν Αθήναις, Α. Ραφτάνης, 1923, σ. 153, υποσημ. 2. Οι υπογραμμίσεις είναι του συγγραφέα.
- 12 *Δελτίο του Εκπαιδευτικού Ομίλου*, 1914. Για τους πολιτικούς και ιδεολογικούς προσανατολισμούς της «τριανδρίας» εκείνη την περίοδο, βλ. την εισαγωγή του Αλ. Δημαρά, *Η μεταρρύθμιση που δεν έγινε*, όπ.π., τ. Β΄, μ΄ & επ.

Ο ΠΡΥΤΑΝΗΣ

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΜΠΑΣΑΚΟΣ

Φοιτητική συλλογικότητα απευθύνεται στον πρύτανη, προτείνοντάς του να στεγάσει το πανεπιστήμιο την απεργία πείνας των μεταναστών· απευθύνεται και σε άλλους αιρετούς άρχοντες του πανεπιστημίου. Ενεργώντας μέσα στα όρια της δικαιοδοσίας τους και της ευθύνης τους, οι αιρετοί δεν το δέχονται. Έως εδώ καλά.

Τι κάνει όμως, ο εν λόγω πρύτανης, αμέσως μετά; Σύμφωνα με τα όσα υπερήφανα υποστηρίζει, αμέσως μετά

παίρνει στο τηλέφωνο την αστυνομία, και έτσι, αυτό που ξεκίνησε ως συνομιλία με τους φοιτητές του –που και αυτοί στον πρύτανή τους μιλούσαν– μετασχηματίζεται σε πληροφορία για την αστυνομία: «έχω πληροφορίες ότι θα μπουν στο καράβι, κ.λπ.».

Με ποιον λοιπόν μιλούσαν οι φοιτητές; Με τον πρύτανη του πανεπιστημίου τους ή με το αυτί της αστυνομίας; Τους το είχε δηλώσει άραγε αυτό, πως η συνομιλία τους μπορεί να χρησιμοποιηθεί έτσι; Έχει συναίσθηση του τι έκανε – επιτέλους διδάσκει ηθική φιλοσοφία, θα πρέπει να είναι ασκημένος σε αυτού του τύπου τις λεπτές διακρίσεις.

Πιο κραυγαλέο είναι το γεγονός πως τώρα, ο εν λόγω αιρετός, και όχι διορισμένος, επικαλείται την τηλεφωνική αυτή επικοινωνία, κατά την οποία έδωσε την πληροφορία, ως «έκανα το καθήκον μου».

Λες και ήταν κάποιο όργανο με πολιτικά που ενώ περιπολούσε Σίνα και Σόλωνος γωνία, είδε μια κίνηση ύποπτη, και πήρε το διοικητή του να την αναφέρει. Λες και μπορεί να υπάρχει επικοινωνία μεταξύ πανεπιστημίου και αστυνομίας άλλη από τη γραπτή και επίσημη – που είναι ο μόνος δημόσιος, υπεύθυνος και ελέγξιμος τρόπος, ο μόνος δηλαδή, εν προκειμένω, επιτρεπτός.

Ο Παντελής Μπασάκος διδάσκει φιλοσοφία στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου.

Ως αιρετός, ο πρύτανης δεν ανήκει στον εαυτό του: ανήκει στο σώμα που τον έχει εκλέξει, το οποίο πρέπει να μπορεί να γνωρίζει οποιαδήποτε πρυτανική του πράξη: να ξέρει, λ.χ., αν καλεί την αστυνομία, όπως, μέσα από κάποιες διαδικασίες έχει το δικαίωμα ή και την υποχρέωση, για να προστατεύσει το πανεπιστήμιο –παίρνοντας και την πολιτική ευθύνη για αυτό– ή αν λέει εκείνο το ανεκδιήγητο, το «πιάστε τους στο λιμάνι».

Θα πρέπει να (μπορούμε να) μάθουμε τι είπε, διότι ο πρύτανης δεν είναι αξιωματικός της ΕΛΑΣ εν ώρα επιχειρήσεων (εκεί επικοινωνούν τηλεφωνικά –άσε που και αυτά τα τηλεφωνήματα καταγράφονται).

Τη δήλωση του πρυτάνεως την άκουσα στο MEGA χτες. Δεν άκουσα ωστόσο κανένα δημοσιογράφο να διαμαρτύρεται για αυτή τη συμπεριφορά under cover agent του πρυτάνεως. Θα μου πείτε, εδώ αυτοί μετέδιδαν στοιχεία από το οικογενειακό ιστορικό της «γερμανίδας τρομοκράτισας», λες και είναι το φυσικότερο πράγμα. Και έκαναν αυτοκριτική μόνο όταν βγήκε ανακριβές. Λες και αν ήταν ακριβές, θα ήταν το πιο φυσικό πράγμα του κόσμου να το μεταδίδουν.

Τόσο φυσικό όσο το να χρησιμοποιεί ο πρύτανης όσα του εμπιστεύτηκαν οι φοιτητές του, πίσω από την πλάτη τους, και κρυφά, για την ενημέρωση της αστυνομίας.

Υπήρξε μια εποχή κατά την οποία τα φρονήματα της οικογένειας ήταν καθοριστικά για όλα της τα μέλη, στοιχείο του φακέλου σου το τι είχε πει και τι είχε κάνει η μάνα σου και ο πατέρας σου. Εκείνη την εποχή οι δάσκαλοι πιέζονταν για να γίνουν πληροφοριοδότες της ασφάλειας. Κάποιοι βέβαια το έκαναν με πρωτοβουλία τους και με χαρά τους. Η επικοινωνία αυτή, ακόμα και τότε, ήταν μη σύννομη ή στο όριο της νομιμότητας, και για τούτο γινόταν προφορικά ή με άτυπα σημειώματα. Το 2011 απέχει έτη φωτός από το 1958 και από το 1967. Η ιστορία δεν επαναλαμβάνεται, παρά μόνο σαν φάρσα. Και αυτό ακριβώς είναι το πρόβλημα: κακόγουστη φάρσα αυτό που κανονικά θα έπρεπε να είναι ελεύθερη δημοσιογραφία, κακόγουστη φάρσα αυτό που θα έπρεπε να είναι δημοκρατική διαδικασία ανάδειξης των πανεπιστημιακών αρχών.

Η ταπεινότης μου δεν έχει καμία διάθεση να κάνει πλειοδοσία επαναστατικό-

τητας. Με την πρακτική του «ακτιβισμό» για να αποδείξουμε πως υπάρχουμε» πολιτικά έχω διαφωνήσει έντονα, και δεν το έχω κρύψει, κάθε άλλο. Όμως σκέφτομαι πως, αν ήμουν στην ηλικία της εξέγερσης, τίποτε δεν θα μπορούσε καλύτερα να θρέψει τη διάθεσή μου να τα σπάσω, από την πολιτεία ετούτης της δημοκρατικά(;) εκλεγμένης διοίκησης, όπως αυτή προκύπτει από τα παραπάνω περιστατικά. Ετούτο είναι ίσως το πιο μελαγχολικό συμπέρασμα: πως, τελικά, ο πρύτανης, και ό,τι σηματοδοτεί η συμπεριφορά του, και «ο ακτιβισμός για να αποδείξουμε πως υπάρχουμε», καταλήγουν, μέσα από την αβυσσαλέα τους αντίθεση, στο να δικαιολογούν ο ένας την ύπαρξη του άλλου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

* Πρωτοδημοσιεύτηκε στον ιστότοπο για το βιβλίο και τον πολιτισμό www.bookpress.gr, όπου μπορεί κανείς να αναζητήσει και τα σχόλια που προκάλεσε η εν λόγω παρέμβαση καθώς και την απόννηση του συγγραφέα.